

Szenvedélyes vita a színház bérbeadásáról.

— A közgyűlés többsége
a bérbeadás mellett. —

(Saját tudósítónktól.) Zsufolt ház volt. Eleintén úgy látszott, hogy a választások csalták össze ily nagy számban a városatyákat, akik izgatottan türelmetlenkedtek egész addig, amíg azoknak az indítványoknak a tárgyalására nem került a sor, amelyeknek során a színház sokat vitatott ügyét kellene egyszer végkép rendbehozni. Már akkor, amikor Gaál Endre dr. tanácsos rövid és alaposnak a legjobb akarattal sem mondható előadói javaslatát beterjesztette, szünni kezdett ez az ideges nyugtalanság és a legteljesebb csendig finomodott akkor, amikor Wimmer Fülöp indítványának megokolására szólni kezdett. A telt házat tehát a színház ügye csinálta és a színház ügye a közgyűlés vége felé alapos komédiát teremtett a szigorú, a komoly közgyűlési falak között.

Wimmer Fülöp és Gerle Imre dr. indítványai ismereteseek. Ismeretes ezekkel az indítványokkal szemben az az álláspont is, mely eltekintve mindazoktól az előnyöktől, amelyeket ezek az indítványok a városra nézve megteremtene, egyedül üdvöztetőnek azt hirdeti, hogy a színházat további három évre oda kell adni Almássy Endrének. A közgyűlés mai megnyilatkozása — mert megnyilatkozás volt annak ellenére, hogy a szavazás még meg nem történhetett — derékon tört ketté minden olyan reménykedést, mely elég vakmerő volt rózsás álmokat szőni arról, hogy a törvényhatósági bizottság egyeteme hétpecsétes hódolattal fogja fogadni a színházi bizottság javaslatát, csak azért, mert színházi ügyben a színházi bizottságtól jön.

Igaz, hogy színházi ügyekben a színházi bizottság hivatása véleményt mondani. De olyan szerződésre, szabályra, vagy

bad. S az én kicsi Évikémet boldogtalannak tudni: nem, ilyen áron nem tudtam volna a magáé lenni soha.

Maga férfi. Legyen erős. Én fáradt vagyok, pihenésre vágyom. Utolsó kérésem, tegye boldoggá Évikét s tisztelje emlékét annak, aki most már igazán olyan, mint az „ősanya”. Ennek így kellett történni. Bocssássanak meg.

Miczonka.”

*
*
*

Hónapok multak, míg Nyárády súlyos betegségéből teljesen fölépült. Évike gondos, szerető ápolásának köszönhetette ezt.

Mikor egy év múlva megkérte Évike kezét, még mindig élt lelkében a képe annak a boldogtalan asszonynak, de tudatára ébredt annak, hogy a valódi igaz boldogságot csak Évike mellett találhatja föl. Kéz a kézben mentek Miczonka sírjához, hogy kedves virágjával: fehér rózsákkal diszítsék sírját s imát rebegjenek érte, aki olyan tisztán, világosan olvasott Nyárády szívében, akinek boldogságukat köszönhatték.

Nem is zavarta ezt a boldogságot semmi. S a legkisebb árny is, mely fogva tartotta Nyárády lelkét, eloszlott gyermekének első gügyögését hallva, hogy helyt adjon egy igazán boldog jövőnek, melyet szép-pé varázsolt Évike s a — kicsi Miczonka.

Csak akkor borult el arca mindkettőjüknek, ha a kicsi Miczonkát az „ősanya” képéhez hasonlították . . .

(Vége.)

miniszteri rendeletre még Balassa Ármin sem mutathat rá, mely a közgyűlést eltiltaná attól, hogy más véleményen legyen, mint akármelyik delegált bizottsága. Hiszen az, ha a parlamentarizmus elveit rétes tészta gyanánt odáig nyujtanók, ameddig Balassa Ármin nyujtotta vagy azt jelentené, hogy a bizalom, vagy a bizalmatlanság kérdését minden egyes olyan esetben föl kell vetni, amikor a több száz tagu közgyűlés más véleményen merészkedik lenni, mint a néhány tagu bizottsága, vagy azt, hogy a közgyűlés köteles elfogadni a bizottsága javaslatát. És nehogy ép jogász ember merjen ennél a pontnál a parlamentre hivatkozni, valamint már itt előre kell bocsátanom. A parlamentben a bizottságok a kormány javaslatait készítik elő. A plénium nem a bizottságok javaslataival azonosítja magát, nem azoktól tagadja meg a hozzájárulást, itt egy-egy javaslat megszavazása a kormány iránt való bizalom kérdése, a javaslat megbuktatása megbuktatja egyúttal a kormányt is.

Ki gondolta volna, hogy a színház ügyével kapcsolatos vitában ilyen messzire kell elkalandozni? De ki gondolta volna, hogy Balassa Ármin a szemébe fogja vágni a közgyűlésnek, hogy a színházi bizottsággal szemben is vonja le a konzekvenciákat, ha nem akarja odaadni Almássy Endrének a színházat? Igazán kár volt ezért az érthetetlen elragadtatásért, kár volt annyival inkább, mert Balassának provokáló kijelentése nyomán a színházi bizottságra kellemetlen jelenet következett: a közgyűlés tagjai éljeneztek, helyeseltek. Pedig bizonyára más véleményen vannak a közgyűlési tagok, egyikük sem gondol a bizalom, vagy bizalmatlanság kérdésére és teljes tisztelettel viseltetnek azokkal a javaslatokkal szemben, a melyekkel a színházi bizottság, vagy annak egyes tagjai járulnak eléje.

Kár volt azért a nagy elragadtatásért, a mely egy vitára érvül oly sértéseket dobott, hogy akik más véleményen annak, mint Balassa, részint kávéházi beszélgetések alapján szüriük le vélekedésüket, részint nem értenek a színházhoz. Sajnálattal láttuk Balassa ékeesszólásának ezt a kudarcát, mindig élvezetes szónoki stilusosságának ezt az eltévelyedését. A kitünő védőügyvéd ma mindenkinél és mindennél jobban ártott annak az ügynek, amelynek szolgálatába közérdekből szegődött. Végül is engedni volt kénytelen Balassa a nagy többség egyre hevesebb felzudulásának és tiltakozásának és abbahagyta beszédét.

A közgyűlés nagy többsége egyébként az eléje terjesztett indítványok álláspontján van és így okoskodik: Nem hosszabbítom meg Almássy Endre szerződését, hanem pályázatot hirdetek a színházra. És ebben nem a mostani direktor iránt való antipátia vezet, hanem az, hogy a pályázat kiírásával kapcsolatban kedvezőbb helyzetet akarok teremteni a városra és a közönségre, modernbb alapokra akarom helyezni a színházi szabályrendelet megváltoztatásával színházi életemet és vissza akarom szerezni azokat a jogokat, amelyeket — most látom — elég könnyelműen kiadtam a kezemből és a tanácsra ruháztam.

Az ellentábor ezt akarja: Almássy Endre szerződését három évre meghosszabítani.

A főlshóalók közül Wimmer Fülöp azért adta be indítványát, hogy a tanácsnak módjában legyen a közgyűlés hangulata felől

tájékozódni, mielőtt javaslatát meghozza, egyébként ő Almássy szerződésének meghosszabbítása mellett van. Gerle Imre a szerződés föltétlen kiírását kívánja. Balassa nem tejezhette be beszédét és a polgármester, bár a szavazást kívánták, azt nem rendelte, hanem a közgyűlés folytatását holnapra halasztotta.

A zajos, sokszor szenvedélyes és személyes incidenstől is tarkított vitának hü képét itt kíséreljük megadni.

A város törvényhatósági bizottságának ma tartott közgyűlésén tomboló viharra dagadt a szegedi színház szerződésének ügye. — Óriási érdeklődést és rokonszenvet keltett Gerle Imre dr. indítványa a színház bérbeadásáról, amelyet lapunk mai számában egész terjedelmében közöltünk. Mikor aztán Balassa a színház mai vezetése érdekében védelmi álláspontra helyezkedett, a közgyűlés tulnyomó többségéből hatalmas erővel tört ki az elégedetlenség a mai színházi rezsimmel szemben. Izzó hangulat töltötte meg a termet úgy, hogy az eleinte higgadt vita végül a szenvedélyek tüzébe fult és Balassa Ármin dr. beszédét folytonos zajjal és közbeszólásokkal zavarták. Innen is, onnan is, vaskos megjegyzések röpködtek, az elnöki csengő folyton működött, a bizottsági tagok kitódultak a padsorokból és csoportokba verődve tüntettek a tanácsnak az ellen az állítólagos terve ellen, hogy Almássy szerződését három évre meghosszabbítsa. Balassa Ármin dr. főlshóalásától kezdve ez az izgult hangulat uralkodott a teremben. Följegyzésre érdemes momentum volt, amikor Balassa Ármin dr.-nak egy megjegyzésére a közgyűlés óriási többségi kvázi bizalmatlanságot szavazott a színházi bizottság iránt. A szónokot nem akarták hallgatni tovább és szüntelenül ez a közbeszólás zúgott a teremben:

— Szavazzunk! Szavazzunk!

A rendet semmiképpen sem sikerült helyreállítani, a nyugodt vitalkozás lehetősége megszűnt, mindenki elhagyta a helyét. Mikor aztán Balassa Ármin dr. a beszéde végére ért, az elnök a vitát fölfüggesztette és hat órákor a közgyűlést berekesztette.

Az indítványok során Gaál Endre dr. kulturtanácsos referált arról, hogy Gerle Imre dr. és Wimmer Fülöp indítványt nyujtottak be a tanács útján a közgyűléshez a színház bérbeadása dolgában. Wimmer Fülöp azt is akarta, hogy a közgyűlés térjen napirendre a bérbeadás föltét és bizza a tanácsra a színház szerződésének ügyét akkor, ha majd a tanács a színházi bizottság javaslatára ebben a kérdésben dönteni fog. Gerle Imre dr. pedig — mondotta az előadó — azt indítványozza, hogy a színházra vonatkozó szerződést ne hosszabbítsa meg a város, hanem hirdessen pályázatot, illetőleg a közgyűlés haladéktalanul utasítsa a tanácsot pályázat kiírására. (Élénk helyeslés.) A tanács javaslata ezzel szemben az — folytatta Gaál Endre, — hogy a közgyűlés adja ki az indítványokat a tanácsnak, amely a közgyűlés által ráruházott jogánál fogva határozni fog akkor, ha a színházi bizottság javaslata hozzá beérkezik.

Wimmer Fülöp szólalt föl először. Indítványát azért nyujtotta be és azért szólalt föl, mert kiakarja tapasztalni a közgyűlés hangulatát. A színház bérbeadásának nem föltétlen híve, de azt szeretné, hogy ilyen fontos kérdésben a közgyűlés legyen hivatva véleményét nyilvánítani. A színházi szerződés meghosszabbítását a közgyűlés annak idején, amikor Almássy Endre a színházat átvette, a tanácsra bízta. Azt, hogy ő a bérbeadásnak nem föltétlen híve, azzal indokolja, hogy ha a színházat bérbeadják, akkor annak föltétlen urává teszik csaknem minden tekintetben azt, aki bérbevette. Nem érzi magát hivatva arra, hogy Almássy Endrét védje, de bátran meri állítani, hogy sehol a színház magasabb nívón nem áll a vidéken, mint Szegeden. Bát-